

Marjorie Quicki ukse peal oli messingplaat tema nimega. Mõtlesin, kui paljudel Londoni naistel on üldse sel issanda aastal 1967 oma kabinet. Töölisklassi naised tegid lihttöid, olid medõed, müüjad või masinakirjutajad nagu mina ja nii oli olnud juba aastakümneid. Aga oli tohutu vahe, peaaegu ületamatu vahemaa selliste töökohtade ja nimesildiga kabineetiukse vahel. Võib-olla oli Marjorie Quick Skeltoni perekonna järeltulija ja siin mingis auametis.

Ta avas ukse, nii et nimesilt helkis aknast langevates päikesekiirtes, ja juhatas mu sisse. Kabinet oli valge ja ruumikas, tohutud aknad avanesid väljakule. Polnud ühtegi maali, mis oli minu meelest kummaline, arvestades, kus me olime. Kolme seina ääres seisis raamaturiidulid, nägin põhiliselt romaane üheksateistkümnendast sajandist ja kahekümnenda algusest, üllatavas koosluses oli Hopkins kõrvuti Poundiga, leidis ka näpuotsatäis Rooma ajalugu. Kõik raamatud olid kõvas köites, seega polnud näha, kas nende selgi oli painutatud.

Quick haaras suurelt kirjutuslaualt sigaretipaki. Vaatasin, kuidas ta võttis pakist sigareti, kõhkles ja pani selle siis peenelt huulte vahele. Hakkasin harjuma tema kombega teha kõike kiiresti, et siis jälle otsekui ennast kontrollides tempot maha võtta. Nimi Quick sobis talle, aga oli raske öelda, kas loomulikum oli tema hillitsetud või kiirustav pool.

„Kas soovite ka?” küsis ta.

„Tänan, ei.”

„Ma teen siis üksinda.”

Tal oli selline raske hõbedane täidetav välgumihkel, mida oli mugavam jätta lauale kui pista taskusse. Selline asi, mida võib leida maamajas, midagi käsigranaadi ja Christie oksjonimajast pärit eseme vahepealset. Skeltonis on kõvasti raha, mõtlesin, ja Quickist oli seda näha. Välja ütlemata, kuid selgelt nähtavalt ilmnes see tema roosa siidpluusi löikes, julgetes pükstes, suitsetamistarvetes. Tema olemuses. Pidasin taas aru, mis tema roll siin täpselt on.

„Džinni?” küsis ta.

Kõhklesin. Ma ei joonud kunagi palju ja kange alkoholi maitse ei meeldinud mulle kohe kindlasti. Lõhn meenutas mulle liiga palju mehi Port of Spain klubidest – rumm tukslemas veres, tõusmas inetuks valu- või eufooriamõirgeks tolmustel linnatänavatel. Aga Quick kor- kis lahti nurgalaual oleva džinnipudeli ja kallast sealt kahte klaasi. Ta pistis tangid jäänõusse ja heitis minu klaasi kaks jääkuubikut, sortas juurde toonikut, lisas sidruniviilu ja ulatas klaasi mulle.

Quick vajus toolile, nagu oleks kakskümmend päeva järjest seisnud, ja võttis lonksu džinni, tõstis telefonitoru hargilt ja valis numbri. Plõksas siis välgumihklit ja nähtavale ilmus tüse oranž leek. Tema sigaretiots särises, tubakaleht kõrbes sinise suitsu jugadeks.

„Halloo, Harris? Jah, ükskõik, mida täna on. Aga topelt. Ja pudel Sancerre'i. Kaks klaasi. Kui kaua? Hästi.” Kuulsin Quicki käheda ja napi häälduse rütmi, mis ei kõlanud päris inglaslikult, kuigi sealt aimus tõmbetuulises internaatkoolis õppimist.

Quick asetas toru hargile tagasi ja nipsutas sigaretituhka hiiglaslikku marmorist tuhatoosi. „Siin kõrval on restoran,” ütles ta. „Mina seal istuda ei suuda.”

Võtsin tema vastas istet, klaas käes, ja mõtlesin võileivast, mille Cynth oli mulle teinud ja mis nüüd sahtlis kuuma käes kaardu tõmbus.

„Nii,” lausus Quick. „Uus töökoht.”

„Jah, madam.”

Quick pani oma klaasi lauale. „Olulised asjad, preili Bastien. Ärge öelge mulle kunagi madam. Ma pole ka preili. Mulle meeldib olla tuntud kui Quick.” Ta naeratas ja näis kahetsev. „Teil on prantsuse nimi?”

„Jah, ma usun küll.”

„Kas te räägite prantsuse keelt?”

„Ei.”

„Omamine ja olemine ajavad mind suuresti segadusse. Ma arvasin, et Trinidadis räägitakse prantsuse keelt.”

Kõhklusin. „Ainult mõned meie esivanemad töötasid majas sees ja rääkisid prantslastega,” ütlesin.

Quickil läksid silmad suureks – lõbusalt, solvunult? Võimatu oli aru saada. Kartsin, et see ajalooselgitus oli liig ja ma ei saa katseajaga hakkama. „Aga muidugi,” nõustus Quick. „Väga huvitav.” Ta võttis veel ühe lonksu džinni. „Praegu pole siin eriti palju teha,” jätkas ta, „aga ma oletan, et härra Reede hoiab teid oma lõputu kirjavooluga tegevuses. Mulle teeb muret, et teil hakkab igav.”

„Oi, olen kindel, et ei hakka.” Mõtlesin Dolcisesest, sellest, kuidas nad seal mind ja Cynthi tööga üle koormasid, seda, kuidas mehed vahtisid meie tagumikku, kui nende naised kontskingi jalga proovisid. „Mul on lihtsalt väga hea meel siin olla.”

„Ilmselt näeb Dolcises ühe päevaga palju rohkem elu kui siin terve nädala jooksul. Kas see meeldis teile?” küsis ta. „Kõikide nende naiste jalgade puudutamine?”

Küsimus oli veidi šokeeriv, sealt aimuv seksuaalne teravus torkas mind – neitsi, nagu ma olin. Aga ma ei lasknud ennast hirmutada. „Ausalt öelda,” vastasin ma, „kolmekümne paariga päevas oli see jube.”

Quick heitis pea kuklasse ja naeris. „Kõik need Prantsuse juustud!”

Tema naer oli nakkav ja ma kõkutasin kaasa. Absurdne öelda, aga see sulatas pinge mu seest. „Mõned inimesed ei tee sellest väljagi,” ütlesin, mõeldes Cynthile ja sellele, kuidas ma teda alandan selle veidra mänguga, mille reegleid ma ei tea. „See on omamoodi oskus.”

„Küllap on. Aga ikka nii palju anonüümseid varbaid.” Quick võdis. „Meil siin Skeltonis on kõik need kaunid portreed, aga tegelikult oleme lihtsalt tolgendavad käed ja korisevad soolikad. Kõrbemine maksas.” Ta vaatas mulle raskelt otsa ja võttis veel ühe lonksu. „Mul on olnud palju rohkem aega kui teil, et selle järelduseni jõuda, preili

Bastien. Varbad, küünarnukid. Nautige nendes väarikust, kui veel saate.”

„Püüan,” vastasin ja muutusin taas ebakindlaks. Temas oli midagi rahutut, näis, nagu etendaks ta mulle midagi ja ma ei teadnud miks.

Uksele koputati. Quick palus siseneda ja meie lõuna saabus kärus, mida lükkas väga väikest kasvu elatanud uksehoidja, kellel oli ainult üks käsi. Leivakorv, kaks lesta, rõõmsailmeline salat, pudel veini jahutis ja veel midagi, mis oli peidus teraskupli all. Uksehoidja vaatas minu poole, ise hirmul kui küülik. Siis libises tema vesiste silmade pilk tagasi Quickile.

„See on kõik, Harris. Tänan,” lausus Quick.

„Me pole teid nädal aega näinud, preili,” kostis Harris.

„Ah – iga-aastane puhkus.”

„Käisite kusagil meeldivas kohas?”

„Ei.” Quick näis häiritud. „Olin lihtsalt kodus.”

Uksehoidja pööras jälle tähelepanu minule. „Veidi teistsugune kui eelmine,” märkis ta. „Kas härra Reede teab, et te võtsite murjani tööle?”

„Nüüd on kõik, Harris,” lausus Quick, hää l pingul. Uksehoidja vaatas teda pahuralt ja jättis käru kabinetti, uksest välja taganedes põrnitses ta mind.

„Harris,” ütles Quick, kui mees oli läinud, otsekui oleks mehe nimi piisav selgitus. „Ta jäi Passchendaele’is käest ilma. Keeldub pensionile jäämast ja kellelgi pole südant teda sundida.” Uksehoidja öeldu rippus endiselt õhus. Quick tõusis ja ulatas mulle kärust taldriku.

„Pange see lihtsalt sinna kirjutuslauale, kui teil midagi selle vastu ei ole.” Quick viis teise taldriku oma lauapoolle. Tal oli sale selg, abaluud tungisid läbi pluusi kergelt esile nagu uimed. Vein oli lahti korgitud ja ta kallask meile mõlemale klaasitäie.

„Väga hea vein. Mitte nagu see kraam, mida me küllastajatele pakume.” Kallates vulksus vein valjusti, külluslikult ja lausa patu- selt, otsekui valaks ta mulle keset selget päeva võlujooki. „Terviseks,” ütles Quick klaasi tõstes elavalt. „Ma loodan, et teile maitseb lest.”

„Maitseb küll,” vastasin ma. Ma polnud seda kunagi varem söönud.

„Nii. Mida teie vanemad arvasid, kui ütlesite neile, et töötate siin?”

„Minu vanemad?”

„Kas nad olid uhked?”

Liigutasin kingade sees varbaid. „Mu isa on surnud.”

„Oh.”

„Ema elab ikka Port of Spainis. Ma olen ainus laps. Võib-olla pole ta veel mu kirjagi kätte saanud.”

„Ah nii. See on kindlasti raske teile mõlemale.”

Mõtlesin emale, sellele, kuidas ta usub Inglismaasse – kohta, mida ta kunagi näha ei saa, ja siis isale, kes värvati kuninglikku õhuväkke ja langes tulekerana alla Saksamaa kohal. Kui ma olin viiasteist, kuulutas Tobago peaminister, et saarte tulevik on laste koolikottides. Ema, kes tahtis meeleheitlikult, et ma ei elaks sellist elu nagu tema ja isa, suunas mind parema variandi poole – aga mis mõttega, kui pärast iseseisvumist müüdi maad välismaistele firmadele, kes investeerisid kasumi oma kodumaal? Mida meie, noored, pidime tegema, kui koolikotil tuli põhi kätte ja me ei leidnud sealt midagi muud kui raamatute raskuse all kärisenud õmblused. Me pidime lahkuma.

„Kas kõik on korras, preili Bastien?” küsis Quick.

„Tulin siia koos oma sõbra Cynthiga,” ütlesin, tahtmata pikemalt mõelda Port of Spainile, isa nimega tahvlile, isa tühjale hauaplatsile Lapeyrouse'i kalmistul, mida ema ikka alles hoidis, katoliku nunnadele, kes mind õpetasid, kui ma leinates üles kasvasin. „Cynthia on kihlatud,” ütlesin. „Ta abiellub.”

„Ah nii.” Quick võttis noa ja hakkas tõstma väikest kalatükki ning mul oli tunne, et olin öelnud liiga palju, ütlemata samal ajal midagi.

„Millal?”

„Kahe nädala pärast. Mina olen pruutneitsi.”

„Ja mis edasi?”

„Mis mõttes?”

„No siis jääte ju üksi. Tema hakkab elama koos abikaasaga.”

Quick vältis alati oma tõesid, aga tabas sinu probleemide tuuma. Ta ei öelnud mulle midagi Skeltoni kohta, püüdis ainult minu kohta teada saada ja tabas varsti mu suurimat hirmu. Asi oli selles, et Cynthi

paratamatu lahkumine meie väikesest korterist rippus minu ja mu vanima sõbra vahel nagu vaikne ja kurjakuulutav küsimus. Me mõlemad teadsime, et Cynth hakkab elama koos Samueliga, aga ma ei suutnud ühtegi teist korterinaabrit ette kujutada, seega ma ei rääkinudki sellest ja tema ei rääkinud ka. Uhkustasin oma uue tööga, Cynth pabistas pulmakutsete pärast ja tegi mulle võileibu, mis ma söömata jätsin. Skeltonist saadava palgaga saaksin maksta ka toa eest, mis Cynthist vabaks jääb, ja see oli mu ainus lohotus.

„Ma olen rahul ka iseenda seltskonnas,” laususin ja neelatasin ägedalt. „Ongi tore, kui saan rohkem ruumi.”

Quick võttis uue sigareti, aga muutis siis meelt. Kui sa oleksid üksi, mõtlesin ma, oleksid vahepeal veel kolm suitsu teinud. Tema pilk peatus korraks minu näol, kui ta tõstis teraskupli ja nähtavale tuli sidrunibesee. „Sööge midagi, preili Bastien,” ütles ta. „Nii palju toitu.”

Kui mina beseed sõin, ei võtnud Quick suutäitki. Näis, et ta oli selle keskele sündinud – suitsetamise, telefonitellimuste ja ääri-veeri vaatluste keskele. Kujutlesin, milline ta võis olla kahekümneselt, liikumas glamuursetes riietes keset välksõda mööda Londonit. Panin ta kokku Mitfordist ja Waugh'st, lisisin veidi hiljuti avastatud Muriel Sparki. Võib-olla oli see edevus, mis oli minusse jäänud saadud haridusest, mis oli veidi teistsugune, kui Inglismaa erakoolides, kus õpetati ladina ja kreeka keelt ning poisid mängisid kriketit – aga ma igatsesin ekstsentrilisi ja enesekindlaid inimesi, kes muudaksid mu elu paremaks, arvasin, et olen väärt selliseid kaaslasi, keda võib leida ainult romaanidest. Quickil polnud ilmselt midagi tegemist sellega, mida mina nii hirmsasti tahtsin. Varasemas elus näljast olnud, hakkasin kokku panema praegust fantaasiat.

„Teie avaldus äratas minus väga suurt huvi,” teatas ta. „Te kirjutate väga hästi. Tõesti väga hästi. Näib, et olite ülikoolis üks andekamaid õppureid. Minu meelest arvate samuti, et olete liiga hea, et olla sekretär.”

Läbi minu sõöstis hirm. Kas see tähendab, et ta vallandab mu, et ma pole katseajaga hakkama saanud? „Ma olen väga tänulik, et saan siin olla,” ütlesin. „See on töötamiseks suurepärane koht.”

Quick krimpsutas nende meelituste peale nägu ja ma mõistatasin, et mida ta tahab. Võtsin leivakukli ja hoidsin seda peopesal. See oli kuju ja kaalu poolest nagu väike kukkurloom ja mul tekkis instinktiivne soov seda silitada. Tundes endal Quicki pilku, torkasin hoopis pöidla kukli koorikusse.

„Ja mis sorti asju te kirjutate?”

Mõtlesin teises toas kirjutusmasinas olevale paberilehele. „Põhiliselt luuletusi. Tahaksin kunagi romaani kirjutada. Ootan alles head lugu.”

Quick naeratas. „Ärge liiga kaua ka oodake.” Tundsin kergendust, et ta mulle seda ütles, sest kui ma rääkisin kellelegi, et tahan kirjutada, siis tavaliselt öeldi mulle, et nende elust saaks suurepärase loo. „Ma mõtlen seda tõsiselt,” kinnitas Quick. „Ei tohi niisama logeleda. Kunagi ei tea, mis teile ette võib sattuda.”

„Ma ei logelegi,” vastasin tema pealekäimisele tänulikult.

Quick toetus toolileenile. „Te meenutate mulle kedagi, keda ma kunagi tundsin.”

„Tõesti?” Minu meelest oli see äärmiselt meelitav ja ma ootasin, et Quick jätkaks, aga üle tema näo libises vari ja ta murdis pooleks sigareti, mille oli jätnud tuhatooši servale.

„Mida te Londonist arvate?” küsis ta. „Te tulite siia aastal 1962. Kas teile meeldib siin elada?”

Kangestusin. Quick kummardus ettepoole. „Preili Bastien. See pole mingi test. Mind tõesti huvitab. Ükskõik, mida te ütlete, ma ei hinga sellest kellelegi. Ma luban.”

Ma polnud seda mitte kellelegi öelnud. Võib-olla mõjus džinn, võib-olla Quicki avameelne ilme ja tõsiasi, et ta ei naernud minu kirjutamisunistuse peale. Võib-olla oli asi nooruse enesekindluses või selles uksehoidjas Harrises, aga ma pahvatasin kõik korruga välja. „Ma pole kunagi varem nii palju tahma näinud,” ütlesin.

Quick hakkas naerma. „See linn on tõesti räpane.”

„Trinidadis kasvasime teadmisega, et London on võlumaa.”

„Minule räägiti sama.”

„Te ei olegi siit pärit?”

Quick kehtas õlgu. „Ma olen juba nii kaua siin olnud, et ei mäle- tagi õieti midagi muud.”

„Nad panevad su mõtlema, et London on täis korrapära, küllust, ausust ja rohelisi välju. Vahemaa väheneb.”

„Millist vahemaad te silmas peate, preili Bastien?”

„No kuninganna valitseb Londonit ja ta valitseb ka sinu saart, seega on London osa sinust.”

„Saan aru.”

Ma ei uskunud, et Quick päriselt aru sai, seega jätkasin. „Võiks arvata, et nad tunnevad sind siin, sest nemad loevad ju ka Dickensit, Brontët ja Shakespeare'i. Aga ma pole kohanud kedagi, kes oskaks nimetada kolme tema näidendit. Koolis näidati meile filme Inglismaa elust – lubjatud seinal virvendavad kõvakübarad ja bussid – aga väljast võis kuulda ainult puukonnade hääli. Miks pidi meile selliseid asju näitama?” Mu hääli tõusis. „Ma arvasin, et kõik on nagu auväärne...” Jätsin lause pooleli, kartes, et olin öelnud liiga palju.

„Jätkake,” ütles Quick.

„Ma arvasin, et London tähendab küllust ja külalislahkust. Et see on renessanss. Hiilgus ja edu. Arvasin, et Inglismaale tulek on umbes nagu kodust tänavale astumine, ainult et seal tänaval on veidi külmem ja ajudega tüdruk võib elada lausa kuninganna Elizabethi naabruses.”

Quick naeratas. „Sa oled sellistest asjadest palju mõelnud.”

„Mõnikord lihtsalt ei saagi millelegi muule mõelda. Siin on külm, märg, peab üüri maksma, on puudus. Aga – ma püüan ikka elada.”

Tundsin, et ei tohiks rohkem midagi öelda, ma ei suutnud uskuda, et olin nii palju öelnud. Leivakukkel oli puruna mul süles. Aga Quick oli vastupidiselt minule täiesti lõdvestunud. Ta toetus toolileenile, tema silmad särasid. „Odelle,” ütles ta. „Ära paanitse. On üsna tõe- näoline, et sinuga läheb kõik hästi.”

Cynthia abiellus Samueliga Wandsworthi perekonnaseisuametis, väikeses tumeroheliste seinte ja metalltoolidega toas, mis lõhnas bürokraatia ja odava lõhnaõli järele. Kaks tüdrukut kingapoest, Shirley ja Helen, olid oma parimais rõivais ka kohal. Sami sõber, bussi peal töötav Patrick Minamore oli isamees, ta võttis kaasa ka oma tütarlapse Barbara, kes oli algaja näitleja ja väga jutukas.

Ametnik silmitses meid. Mehed olid ülikonnas, Patrick eriti silmapaistva lipsuga, ja kõik nägid viletsa ümbrusega võrreldes peened välja. Cynth oli kaunis – tähendab, ilus oli ta igal juhul, isegi siis, kui ta ei õhkunud üleni armastust, aga oma valges minikleidis, lihtsa väikese valge kübara ja valgete kingadega, mis kauplusejuhataja Connie talle pulmadeks kinkis, oli ta lihtsalt särav. Tal oli keraamilistest sinistest lilledest kaelakee ja kõrvas kaks väikest pärlit, nii täiuslikud ja ümarad, justkui oleksid austrid need just nimelt talle teinud.

Edasipüüdlik fotograaf Patrick vastutas selle eest, et meid kõiki pildile saada. Mul on siiani mõned nendest võtetest alles. Õhus tabatud riisijoad, valge sadu perekonnaseisuameti trepil seisvate Sami ja Cynthi naervate nägude kohal, mõlemad on tõstnud käed langevate riisiterade poole.

Abielus Cynth igatahes säras. Meil polnud kunagi kerge olnud oma teed leida ja Cynthil oleks pidanud selle aja peale oma kingaimpeerium olema – ta oli nii hea. Trinidadist tulnud tüdrukul polnud sugugi kerge müüa kingi Clapham High Streetil aastal 1967. Ilmselt oli lihtsam kirjutada luuletus Trinidadil lilledest, saata see Briti konsulile ja võita auhind. Aga Cynthil oli vähemalt Sam ja nad täiendasid teineteist

hästi – Sam oli tõsine ja häbelik, Cynth leidlik ja sihikindel – ning Cynthia kohalolek pani Sami särama, kui ta registrisse allkirja andis.

Läksime mustades taksodes Sami ja Patricku korterisse, ütlesime taksojuhtidele, et meie sõbrad just abiellusid. Sohvrud keerasid aknad alla ja panid samast raadiojaamast bluusi nii valjusti mängima, et hakkasime kartma, et meid vahistatakse rahurikkumise pärast. Korteri tagasi, tõstisime vaimustatult käterätid võileibadelt, otsisime välja avajad ja korgitserid, panime plaadi mängima ja vaatasime, kuidas Cynthia ja Sam lõikasid lahti valge kuplikujulise tordi, mida Cynth oli rummiga maitsestanud.

Mõne tunni pärast ilmus veel inimesi, tulid sõprade sõbrad. Barbara oli kutsunud kamba eriti moodupäraseid tegelasi, pikkade juuste ja lühikese kleidiga tüdrukuid, lahtise kraega kutte, kes nägid välja, et neil tuleks habet ajada. Heitsin neile ainult korraks pilgu, olin endale kaua korrutanud, et need inimesed pole minu jaoks ega mina nende jaoks. Mul oli selg higist niiske ja lagi näis olevat madalamal kui tunni aja eest. Paar Barbara kamba liiget pörkas vastu lauda ja väike tupsuline punane lamp kukkus põrandale. Kuigi ma polnud ise kunagi marihuanat suitsetanud, tundsin selle lõhna.

Kui tuba oli rahvast täis, tuju laes ja Cynth oli joonud ära liiga palju Dubonnet'sid limonaadiga, tõstis ta plaadimängija nõela üles ja kuulutas: „Minu sõber Dely on luuletaja ja ta kirjutas luuletuse armastusest.” Kõik hõiskasid. „Ta loeb selle nüüd ette.”

„Cynthia Morley, ei,” sisistasin. „See, et sa oled abielus naine, ei tähenda veel, et sa võid mind kamandada.”

„Mis nüüd siis lahti, Dely?” hõikas Sam. „Misjaoks sa nii salapärane oled?”

„No kuule, Dely. Minu pärast,” nurus Cynth, tõmbas minu õuduseks kotist luuletuse ja läppunud õhuga toas kajas järjekordne, kuigi ebakindlam hõiskamine. Kui olin luuletuse talle nädala eest lõpuks pihku surunud, tundes end nagu kooliplika, kes on käinud läbi pika tee õpetaja laua juurde, oli Cynth selle vaikides läbi lugenud, kallistanud mind siis kõvasti ja sosistanud: „Issand jumal, Dely, sind on tõesti õnnistatud.”

„See on väga hea luuletus, Delly,” ütles ta nüüd paberilehte mulle kätte torgates. „Lase käia, näita neile inimestele, mis sulle on antud.”

Nii ma siis lugengi. Dubonnet'st veidi ebakindlana vaatasin vaid korra kõigi nende nägude poole, nende väikeste kuude poole, mis peatusid ainult minu pärast. Lugesin luuletuse armastusest paberilt maha, kuigi see oli mul peas. Toas jäi minu sõnade peale vaikseks. Kui ma lõpetasin, kestis vaikus edasi, ootasin, et Cynth ütleks midagi, kuid isegi tema ei suutnud rääkida.

Kui ma luuletust lugesin, ei märganud ma rahva seas selle mehe nägu. Ma ei tundnud endal tema pilku, kuigi ta ütles hiljem, et ei suutnud minult silmi pöörata. Ma ei tundnud toas mingit muutust, ainult šokki oma häälest ja kummalist eufooriat, mida tuntakse pärast aplausi, olles korruga nii väärtusetum kui ka võidukas.

Mees astus minu juurde umbes pool tundi hiljem, kui olin tillukeses asju täis kuhjatud köögis ja ladusin tühje fooliumtaldrikuid korrallikesse virnadesse, püüdes Sami ja Patricku poissmehelikku kaosesse mingit korda tekitada. „Tere,” ütles ta. „Nii et sa oled siis luuletaja. Mina olen Lawrie Scott.”

Mu esimene mõte oli kontrollida, ega mu sõrmedele pole jäänud munavõileiva puru. „Ma ei ole luuletaja, lihtsalt kirjutan luuletusi,” laususin oma käsi vaadates.

„On sel mingit vahet?”

„Minu meelest on.”

Mees nõjatus vastu köögiletti, pikad jalad sirgelt kõrvuti, käed rinna ristil justkui uurijal. „Kas sinu nimi ongi päriselt Delly?” küsis ta.

„Tegelikult Odelle.” Mul oli hea meel, et köögis oli käepärast Fairy nõudepesuvahend ja švamm, nii et asusin neid kasutama.

„Odelle.” Lawrie vaatas ukseta avast toa poole, kus pidu oli üsna käest ära läinud, vajudes sigaretikonide, kiljumise, joogipurkide kaante, juukseklambrite ja põrandale heidetud kortsus pintsakute merre. Sam ja Cynth pidid varsti lahkuma – ei kuhugi mujale kui meie korterisse, mille olin lubanud tänaseks õhtuks vabaks teha. Pidin jääma siia urkasse. See Lawrie näis olevat mõttesse vajunud,

võib-olla kergelt pilves, ja ma märkasin tema silme all väikesi lillakaid väsimuselaike.

„Kust sina seda õnnelikku paari tunnend?” küsisin.

„Ei tunnegi. Ma olen Barbara sõber ja ta ütles, et siin on pidu. Ma ei teadnud, et pulmapidu. Tunnen ennast üsna ebaviisakana, aga tead küll, kuidas need asjad lähevad.” Ei teadnud, seega ei öelnud ma midagi.

„Aga sina?” nõudis Lawrie.

„Käisime Cynthiaga koos koolis. Ta on – oli – mu korterinaaber.”

„Nii et tunnete teineteist juba ammu?”

„Väga ammu.”

„Su luuletus oli tõesti hea,” märkis ta.

„Täna.”

„Ma ei kujuta ette, mis tunne on abielus olla.”

„Ei usu, et see eriti teistmoodi oleks,” vastasin ja panin kätte kolased kummikindad.

Lawrie vaatas minu poole. „Kas sa tõesti arvad nii? Kas sellepärast oligi luuletus armastusest, mitte abielust?”

Kraanikausis kerkis seebimullimägi, sest ma polnud kraani kinni keeranud. Lawrie näis olevalt siiralt huvitunud ja see meeldis mulle.

„Jah,” vastasin. „Aga ära Cynthile ütle.”

Ta naeris ja mulle meeldis selle naeru kõla. „Ema rääkis ikka, et abielu läheb harjutamisega paremaks,” lausus ta. „Aga tal oli käsil alles teine katse.”

„Heldeke,” kostsin naerdes. Ilmselt kõlas see halvustavalt. Lahutus tähendas tol ajal ikka vihjet liiderlikkusele.

„Ta suri kahe nädala eest,” lisas Lawrie.

Vaikisin, švamm käes, kraanikausi kohal, ja vaatasin Lawrie poole, et teha kindlaks, kas temaga on kõik korras. „Kasuisa soovitas mul välja minna,” jätkas ta, pilk põrandal. „Ütles, et olen tal jalus. Ja kõikidest võimalikest kohtadest sattusin ma just nimelt pulma.”

Ta naeris taas, aga jäi siis vait, hoides oma moodsas nahkjakis keha ümbert kinni. Ma polnud Inglismaal kunagi varem võõra inimesega nii isiklikku vestlust pidanud. Ma ei saanud talle nõu anda

ja ta ei paistnud seda soovivatki. Nutma ei tundunud ta ka hakkavat. Mõtlesin, et tal võib selle jakiga palav olla, aga ära ta seda võtta ka ei tahtnud. Võib-olla ei kavatsenud ta kuigi kauaks kohale jääda. Mõistsin, et mul oleks kahju, kui nii olekski.

„Mina ei ole oma ema viis aastat näinud,“ ütlesin ja pistsin koogi-jääkidest kleepuva kandiku kuuma vette.

„Aga tema ei ole surnud.“

„Ei. Ei, surnud ta ei ole.“

„Ma muudkui mõtlen, et näen teda veel. Et kui ma koju lähen, on ta seal. Aga seal pole kedagi peale selle paganama Gerry.“

„Gerry on su kasuisa?“

Lawrie nägu tumenes. „Jah, vabandust. Ja ema jättis kõik talle.“

Püüdsin Lawrie vanust ära arvata. Oletasin, et ta võib olla kolmkümmend, aga kiirus, millega ta ennast avas, viitas nooremale. „See on ränk,“ nõustusin. „Miks ta nii tegi?“

„Pikk lugu. Ühe asja ta mulle tegelikult ikka jättis. Gerry'le polnud see kunagi meeldinud, mis näitab, milline idikas ta on.“

„Hea, et sa ikka midagi said. Mis see on?“

Lawrie ohkas ja lasi käed külgedele rippu. „Üks maal. Ega sellest muud abi ei ole, kui et tuletab mulle ema meelde.“ Ta naeratas mulle kahetsevalt, üks suunurk kergitatud. „Armastus on pime, armastus on side. Ma võiksin ka luuletaja olla.“ Lawrie kallutas pea külmkapi poole. „Piima on?“

„Seal peaks olema. Tead, ürita ikka ema meeles pidada, mitte ära unustada. Minu isa on surnud. Ja minul ei ole temalt üldse mitte midagi. Ainult nimi.“

Lawrie peatus, käsi külmiku uktsel. „Ooh. Palun vabandust. Ja mina muudkui...“

„Pole midagi. Tõesti.“ Tundsini korraga piinlikkust ja tahtsin lihtsalt, et Lawrie võtaks piima välja ja oleks millegagi ametis. Tavaliselt ma oma vanematest ei rääkinud, aga ometi tundsin vajadust jätkata. „Isa sai sõjas surma. Ta lasti alla.“

Lawriet paistis see huvitavat. „Minu oma sai ka sõjas surma. Aga mitte lennukis.“ Ta vaikis korraks ja mulle tundus, et ta kavatses

midagi lisada, aga mõtles siis ümber. „Ma ei tundnudki teda,” lisas ta.

Mul oli meie sarnasuste pärast veider tunne, otsekui oleksin need meelega välja otsinud. „Olin kahene,” jätkasin kiiresti. „Ei mäleta ka teda õieti. Tema nimi oli Odell, ilma e-ta lõpus. Kui ta surma sai, muutis ema mu nime ära.”

„Mida? Mis su nimi siis enne oli?”

„Ma isegi ei tea.”

See fakt minu kohta tundus jabur ja naljakas – vähemalt tol hetkel küll, aga võib-olla oli asi kõikjal hõljuvas kanepisuitsus – ja me hakkasime mõlemad naerma. Õigupoolest me muudkui naersime oma minut aega, kõhus hakkas suurest lõkerdamisest lausa valus – kuidas ema võib sulle uue nime panna, kui hullumeelne see on, et teise ema on korraga surnud, kuidas sul on Briti muuseumi lähedal asuvas köögis käes kollased kummikindad.

Lawrie pöördus terve kehaga minu poole, piimapudel käes ripakil. Kainenedes vaatasin seda murelikult ja kartsin, et piim võib hakata korgi vahelt välja tilkuma, kui pudel sellise kohutava nurga all on.

„Kuule,” ütles ta. „Delly.”

„Odelle.

„Kas sa ei taha minema saada?”

„Kuskohast?”

„Siit, sa segane tüdruk.”

„Kes see segane on?”

„Võiksimine minna Sohosse. Mul on sõber, kes saab meid Flamingosse sisse sokutada. Aga sa pead need kummikindad ära võtma. See pole niisugust sorti klubi.”

Ma ei teadnud sel hetkel veel, mida Lawriest arvata. Võinuksin kirjeldada teda kui leinavat, aga lein ei olnud teda ilmselt siiski päriselt haaranud. Võib-olla oli ta šokis – oli see ju juhtunud kõigest kahe nädala eest. Ta oli kellegi peale vihane ja veidi segaduses, endas kindel ja siiski ennast vältiv – kõiki neid asju võisin Lawrie kohta öelda. Ta rääkis hästi, jutustas Gerryst, majast ja oma lahutatud, surnud emast

kätteõpitud maailmavaluga, nii et ma polnud kindel, kas ta tahab põgeneda või ellu jääda.

„Ma... ma olen väsinud,” ütlesin. „Ma ei saa peolt ära tulla.” Tõmbasin kraanikausil korgi eest. Kui vesi häälekalt ära voolas, mõtlesin, et huvitav, kuidas ta ema suri.

„Flamingo, Odelle.”

Ma polnud sellest kohast kuulnudki, aga seda ma talle öelda ei kavatsenud.

„Ma ei saa Cynthi jätta.”

Lawrie kergitas kulmu. „Ma ei usu, tal sind täna õhtul tarvis läheb.” Punastasin kaduvaid mulle silmitsedes.

„Tead,” ütles ta, „mu auto on väljas. Kuidas oleks, kui viiksime maali mu sõbra juurde ja siis läheksime tantsima. Mitte tingimata Flamingosse. Kas sulle meeldib tantsida?”

„Kas sul on see maal kaasas?” küsisin.

„Või nii.” Lawrie tõmbas käega läbi juuste. „Et siis rohkem kunsti- kui ööklubitüdruk?”

„Minu meelest ei üks ega teine. Aga ma töötan tõesti kunstigaleriis,” lisasin. Tahtsin talle muljet avaldada, näidata, et ma pole lihtsalt mingi peenutseja, kes peseb parem nõusid, kui vedeleb vaibal.

Lawrie pilgus süttis tuluke. „Kas tahad pilti näha?” küsis ta. „See on mul auto pakiruumis.”

Lawrie ei püüdnudki mind kõõgis puudutada. Ta ei lasknud käel mu lähedussegi sattuda. Kergendustunne, et ta seda ei teinud ja soov, et ta ju võiks – ma arvan, et need olidki põhjused, miks ma nõustusin maali vaatama minema. Järgnesin Lawriele, jättes nõud kraanikaussi.

Ma arvan, et Lawrie tahtis mulle muljet avaldada, et sõidab MG autoga, aga mulle ei tähendanud see midagi niipea, kui mu pilk oli langenud pakiruumis olevale maalile. See polnud suur ja raami sellel ei olnud. Kujutatud oli lihtne ja samal ajal raskesti lahti mõtestatav – ühes servas tüdruk, kes hoiab käes teise tüdruku mahalöödud pead, teises servas istuv lõvi, kes ei hüppa veel tapma. Pildis oli midagi valmilikku.

Kuigi meie kohal rippuva oranži valgusega tänavalamp moonutas veidi värve, meenutas taust mulle renessansiaja õukonnaportreed – need lapitekki meenutavad eri toonides kollased ja rohelisted põllud, veel miski, mis oli nagu väike valge loss. Taevas oli tumedam, selle haiglastes tumesinistes toonides oli midagi õudset. Maal jättis mulje vastanditest – tüdrukud lövi vastu, mõlemad koos selle ebaõnne vastu. Aga pildis oli värvipaletist sügavamal nauditavat peenust – midagi raskesti tabatavat, mis muutis maali nii võluvaks.

„Mis sa siis arvad?” küsis Lawrie. Tema nagu näis nüüd heledast kõõgivalgusest pääsenult hoopis pehmem.

„Mina? Mina olen lihtsalt masinakirjutaja,” tunnistasin.

„Oh, jäta nüüd. Ma kuulsin su luuletust. Tee sellest ka luuletus.”

„See ei käi nii...” alustasin, enne kui taipasin, et ta narrib mind. Tundsini piinlikkust, seega keerasin maali poole selja. „Ma arvan, et see on väga ebaharilik. Värvivid, teema. Ei tea, millal see on maalitud? Võib-olla möödunud nädalal või möödunud sajandil.”

„Või varemgi,” ütles Lawrie innukalt.

Vaatasin taas tagaplaani vanamoodsaid põlde ja siis inimesi. „Ei usu. Tüdruku kleit ja kampsun on uuemast ajast.”

„Mis sa arvad, kas see on lehtkuld?” Lawrie kummardus alla ja osutas lövi lakale, voogavatele karvadele, mis näisid helkivat. Mehe pea oli väga lähedal minu omale, tundsini tema naha lõhna, veidi habemeajamisvee hõngu ja mul tuli kananahk ihule.

„Odelle?” ütles ta.

„See pole mingi tavaline maal,” kostsin kiirustades, justkui teaksin, milline üks tavaline maal välja peaks nägema. Ajasin ennast sirgu. „Härra Scott, mida te katsetate sellega teha?”

Lawrie vaatas mulle otsa ja naeratas. Ta näole langev oranž valgus heitis talle õõvastava varju. „Mulle meeldib, kui sa mind härra Scottiks nimetad.”

„Sel juhul nimetan sind Lawrieiks.”

Ta naeris ja mu lõug surises, kui ka mulle tuli naer peale.

„Ma ei usu, et selle maalisi mõni asjaarmastaja,” väitsin. „Mida su ema sellest maalist teadis?”

„Pole aimugi. Tean ainult seda, et ema võttis selle alati igale poole kaasa, ükskõik, kuhu ta läks. Kodus rippus see alati tema magamistoas. Ta ei tahtnud, et see oleks üldkasutatavates ruumides.”

Osutasin initsiaalidele maali alumises paremas nurgas. „Kes on I.R?”
Lawrie kehtitas õlgu. „Mina neid asju ei tea.”

Mõtlesin, mis asju ta siis teab, kas ma seda kunagi teada ka saan, miks ma üldse tahan teada saada – ja kas see ongi põhjus, miks ma ennast nii imelikult tunnen.

Juhuks, kui ta peaks oskama mu mõtteid lugeda, kummardasin jälle pea alla tüdruku juurde maalil. Tal oli seljas helesinine kleit, selle peal tume villane kampsun – võis näha isegi kootud palmikuid. Peal, mida tüdruk hoidis, olid juuksed pikas tumedas patsis, mis väänles rahutult tema käte vahelt punase maapinna poole. Oli kummaline, et see hõljuv pea ei tundunud üldse surnud. Ta kutsus mind, kuid tema pilgus oli siiski mingi hoiatus. Tegelikult polnud kumbki just eriti kutsuv. Kumbki ei paistnud märkavatki lövi, kes võis – aga võis ka mitte – oodata võimalust tapmiseks.

„Ma pean minema,” teatasin ja lükkasin maali ta üllatunud käte vahele. Lawrie, pidu, luuletus, Dubonnet, Cynthi abielu, maal – kõik mõjus nii, et korraga tahtsin olla ükski.

Lawrie võttis minult maali ja pani pakiruumi kinni. Ta vaatas mind, pea jälle ühele poole kaldu. „Kas kõik on korras? Kas tahad, et ma saadan su majja tagasi?”

„Jah,” ütlesin. „See tähendab, et ei. Kõik on korras. Täna. Vabandust. Oli tore sinuga tuttavaks saada. Önn kaasa.” Keerasin ringi ja jõudsin majaukseni, enne kui ta mind hõikas.

„Hei, Odelle.” Vaatasin tagasi ja nägin, kuidas ta torkab käed nahkpintsaku taskusse ja tõmbab õlad taas kühmu. „Ma... tead... see oli tõesti hea luuletus.”

„Alati läheb kauem aega, kui sa arvad, härra Scott,” ütlesin.

Lawrie naeris ja ma naeratasin päriselt, tundes kergendust, et olen tänavalatena valgusvihust väljas.